

Niet zielig doen over intolerante wereld

Dr. Kater spreekt voor Koinonia over tolerantie

Van een medewerker

LIENDEN. Christenen dienen tot op zekere hoogte tolerant te zijn. Het is echter ongeestelijk om zielig te doen over een samenleving die steeds minder tolerant wordt jegens christenen, vindt dr. M. J. Kater. De docent apologetiek aan de Theologische Universiteit Apeldoorn (TUA) sprak zaterdag voor de christelijke studievereniging Koinonia te Lienden over christendom en tolerantie.

Echte tolerantie is iets anders dan onverschilligheid of pluralisme, aldus dr. Kater. „Het gaat niet om de ontmoeting van verschillende religies of om een gedeelde religieuze praktijk.” Hij vindt tolerantie ook geen teken van slapheid, zoals sommigen in de gereformeerde gezindte menen. „Tolerantie is juist een conflictbegrip.”

Hij haalde woorden van de zestiende-eeuwse reformator Maarten Luther aan die dat conflict laten zien: „Het geloof verdraagt niets, de liefde verdraagt alles.” Dr. Kater: „Wat de waarheid betreft, verdraagt het geloof niets maar de liefde alles.” Ook citeerde hij met instemming

oud-SGP-Kamerlid Abma: „Als de barmhartigheid ontbreekt, is er geen tolerantie te verwachten. Onverdraagzaam zijn de mensen die niet weten wat een verbroken hart en een verslagen geest zijn.”

Tolerantie is geen gevolg van het verlichtingsdenken, aldus de docent, die later zei dat de liberalen „parasiteren” op het erfgoed van het christelijk geloof. „Het is maar de vraag of er zonder christendom wel sprake zou kunnen zijn van tolerantie in onze samenleving.”

Verdragen

Dr. Kater omschreef tolerantie als het uit liefde verdragen van zaken waarmee men het oneens is. „Zonder afkeuring is er geen sprake van tolerantie, want dan komt men uit bij onverschil-

Dr. M. J. Kater. beeld Sjaak Verboom

ligheid. Dat neemt niet weg dat mensen hierover met elkaar van gedachten kunnen wisselen, ook al is men het hart-

grondig oneens met elkaar, maar er is wel een grens.”

In het verleden werd tolerantie in de staatkunde gebruikt om iets toe te staan dat men eigenlijk niet wilde, aldus dr. Kater, die het edict van Nantes noemde, waarbij

de hugenoten in Frankrijk in 1598 recht kregen op de uitoefening van hun geloof. Tolerantie kan ook het zoeken van een compromis zijn om de samenleving leefbaar te houden. Verder dan dat gaat een gelijkberechtiging van de samenleving met

„We moeten niet klagen als we voorrechten moeten opgeven”

respect voor elkaar. Het verst gaat een wederzijdse aanvaarding en erkenning, zei dr. Kater, die erop wees dat het laatste kan uitlopen op onverschilligheid.

Bij religieuze tolerantie gaat het niet om relativeren. „Mensen van het eerste gebod zijn exclusief in hun mening dat er maar één God is. Exclusiviteit is echter niet hetzelfde als intolerantie. Wie meent dat iemand geen mens van het eerste gebod mag zijn, is zelf intolerant.”

Als een van de kenmerken van tolerantie noemde dr. Kater tijdens de vragenbeantwoording kruisdragen. „Tolerantie is alleen veilig als het gepaard gaat met zelfverloochening. Als we het in de vingers denken te hebben, zijn we het kwijt.”

De docent erkende dat er in het

verleden door calvinisten verschillend gedacht is over tolerantie. Hij noemde de verschillen tussen Willem van Oranje en Petrus Datheen. Verder verwees hij naar calvinisten die er in de zestiende eeuw bij de overheid op aandrongen om hen te verdragen, terwijl dezelfde groepering later om een verbod van de rooms-katholieke eredienst vroeg.

Niet zielig

Dr. Kater vindt dat christenen niet zielig moeten doen nu de maatschappij intoleranter wordt jegens christenen. „Dat is een ongeestelijke houding. Het was abnormaal zoals het tot nu toe was in ons land. Christus heeft gezegd dat de wereld Hem haat en dat ze ook Zijn volgelingen zullen haten. We moeten er niet van opkijken als die haat tastbaar wordt in de samenleving. We moeten niet klagen als we voorrechten moeten opgeven en het moeilijker krijgen.”

Volgens de theoloog is er in de gereformeerde gezindte een discussie over tolerantie nodig. Een mogelijke aanzet is het boek

„Voor religie en vrijheid. Protestantse teksten over rechtstaat, tolerantie en christelijk burgerschap”, dat woensdag verschijnt. Daarin presenteert historicus dr. B. J. Spruyt vijftien teksten uit de geschiedenis van Reformatie en Reveil over christelijke vrijheid, rechtstaat en tolerantie.